

Jerzy Święch

Związki językowe i literackie polsko-węgierskie w XIX i XX wieku

---

Biuletyn Polonistyczny 28/3-4 (97-98), 162-164

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZWIĄZKI JĘZYKOWE I LITERACKIE
POLSKO-WĘGIERSKIE W XIX I XX WIEKU

Debreczyn, 13-14 listopada 1984

W roku 1984 minęło 10 lat od założenia polonistyki na Uniwersytecie im. Lajosa Kossutha w Debreczynie, drugiej po Budapeszcie placówki naukowo-dydaktycznej kształcącej polonistów na Węgrzech. Tradycje nauczania języka polskiego w tym, trzecim pod względem wielkości, węgierskim mieście o bogatej przeszłości kulturalnej sięgają okresu międzywojennego. W latach 1936-1941 pracował w Debreczynie na tamtejszym uniwersytecie jako lektor języka polskiego - Polak Władysław Szablinski, autor pierwszego słownika węgiersko-polskiego i podręcznika języka polskiego dla Węgrów. Po wojnie niektórzy studenci filologii rosyjskiej w Debreczynie wybierali jako dodatkowy przedmiot studiów język polski. Niemała była w tym zasługa ówczesnego profesora slawistyki, Jozsefa Dombrowszkyego. Dopiero jednak w 1974 r. w ramach Katedry Literatury Rosyjskiej i Słowiańskiej powstał Zespół Filologii Polskiej, który pod kierunkiem dra Istvána Molnára i przy udziale lektorów z Polski opracował program studiów polonistycznych, wprowadzony w życie. Tak więc, od roku 1974 rozpoczęło się na Uniwersytecie Debreczyńskim samodzielne kształcenie polonistów, którzy w najbliższej przyszłości mieli poważnie zasilić szczupłe na Węgrzech kadry lektorów języka polskiego, tłumaczy, pracowników instytucji państwowych działających na rzecz współpracy węgiersko-polskiej. Po dziesięciu latach Zespół na tyle rozwinął się pod względem kadrowym i organizacyjnym, iż możliwe stało się utworzenie samodzielnej Katedry Języka i Literatury Polskiej (Lengyel Nyelv

és Irodalom Tanszéke), kierowanej przez doc. dra hab. Istvána Molnára.

Konferencja zorganizowana przez debreczyńskich polonistów w 1984 r., a poświęcona związkom językowym i literackim polsko-węgierskim na przestrzeni XIX i XX w., miała więc charakter jubileuszowy. Na jej program złożyły się następujące referaty: I. C s a p l á r o s (Warszawa): Początki węgierskiej poezji polonofilskiej; E. I g l ó i (Debreczyn): "Sen majowy" - satyra Marcina Bielskiego; I. D. M o l n á r (Debreczyn): Nowe interpretacje mitów w utworach J. Andrzejewskiego oraz trzech pisarzy węgierskich w latach 70-ych; M. K i r á l y (Debreczyn): Recepcja B. Prusa na Węgrzech; L. K. N a g y (Debreczyn): Demaskowanie błędnych ideałów w powieściach W. Gombrowicza i E. Kolozsvárieo Grandpierra; J. B a n c z e r o w s k i (Budapeszt): Niektóre zagadnienia teoretyczne lingworealizmatwa na materiale języka polskiego i węgierskiego; Cz. K o s y l (Lublin): Próba charakterystyki porównawczej leksyki polskiej i węgierskiej; Cs. K o v á c s (Debreczyn): Prace lektora Władysława Szablińskiego pisane w Debreczynie; E. Á d á m n é (Debreczyn): Polacy na Uniwersytecie Letnim w Debreczynie 1928-1939; J. V e r e s s (Budapeszt): Recepcja filmu polskiego na Węgrzech po 1945; J. Ś w i ę c h (Lublin): Współczesna literatura polska na emigracji; J. R e i m o n (Budapeszt): Rozbicie i scalenie - o strategiach narracji w dziele B. Schulza; B. L é v a i (Debreczyn): J. Andrzejewski: "Bramy raj" - G. K e r é n y i: "A pokol kapui" ("Bramy piekła"); E. N i e d e r h a u s e r (Budapeszt): Polskie i węgierskie szkoły historyczne w końcu XIX w.; I. L a g z i (Warszawa): O stanie liczbowym uchodźców polskich na Węgrzech podczas drugiej wojny światowej; A. Z o l t á n (Budapeszt): Uwagi o języku i for-

mułach staroukraińskich dyplomów z XIV w.;; I. H o n t i (Debreczyn): Zdania egzystencjalne w języku węgierskim i polskim; T. R é m i á s (Debreczyn): Przyczynki do polskiego obrazu w kościele we wsi Derenk na Węgrzech.

Referaty zostaną ogłoszone drukiem w specjalnej publikacji.

Jerzy Święch

PRACE POLONISTYCZNE I KOMPATYSTYCZNE AUTORÓW WĘGIERSKICH OPUBLIKOWANE W POLSCE W LATACH 1971-1980*

Współpracę pomiędzy polonistami polskimi i węgierskimi (a także hungarystami z obu krajów) można w dziesięcioleciu 1971-1980 uznać za dosyć owocną. Odbyło się w tym czasie wiele wspólnych konferencji naukowych, organizowanych zarówno w Polsce, jak i na Węgrzech. Recenzje polskich prac z zakresu historii i teorii literatury ukazywały się w specjalistycznych pismach węgierskich, opublikowano tam również sporo artykułów polskich literaturoznawców¹.

Z kolei autorzy węgierscy opublikowali wiele swych prac w Polsce. Znalazło się pośród nich dzieło Endre Angyala "Świat słowiańskiego baroku" (Warszawa 1972), przetłumaczone zresztą z języka niemieckiego (przez J. Prokopiuka) oraz wydany w oryginale podręcznik do nauki języka polskiego, opracowany przez Istvána Varsányiego (Warszawa 1979).

Znaczna część prac polonistycznych i komparatystycznych autorów węgierskich ukazała się w tomach będących pokłosiem wspólnych konferencji naukowych. W omawianym okresie ukazały się cztery takie tomy: "Endre Ady 1877-1919. Eseje i studia o